

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ШУМАРСКИ ФАКУЛТЕТ

ПРИМЉЕНО: 09.04.2024			
Орг. јед.	Број	Прилог	Вредност
03-3720/2			

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ШУМАРСКИ ФАКУЛТЕТ
Кнеза Вишеслава I, Београд

Образац 3

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ МАСТЕР РАДА ЗА ОДБРАНУ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Датум именовања (избора) комисије: **13.04.2022. године;**
2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање и назив факултета (установе) у којој је члан комисије запослен:
  1. др Оливера Кошанин, редовни професор, ужа научна област Екологија шума, заштита и унапређивање животне средине, Универзитет у Београду - Шумарски факултет – ментор;
  2. др Рајко Милошевић, редовни професор, ужа научна област Екологија шума, заштита и унапређивање животне средине, Универзитет у Београду - Шумарски факултет;
  3. др Маријана Новаковић-Вуковић, ванредни професор, ужа научна област Екологија шума, заштита и унапређивање животне средине, Универзитет у Београду - Шумарски факултет.

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

1. Име, име једног родитеља, презиме: **Сара (Драган) Крсмановић**
2. Датум и место рођења, општина, држава: **07.12.1996. године, Крушевац, Република Србија**
3. Студијски програм основних студија које је кандидат завршио: **Шумарство, Универзитет у Београду – Шумарски факултет**
4. Датум завршетка основних студија: **септембар 2021. године**

III НАСЛОВ МАСТЕР РАДА:

ЗЕМЉИШТА У АЦИДОФИЛНИМ ШУМАМА БУКВЕ НА ВЕЛИКОМ ЈАСТРЕПЦУ

IV ПРЕГЛЕД МАСТЕР РАДА:

Мастер рад дипл. инж. Саре Крсмановић написан је на 54 стране, и обухвата следећа поглавља: Увод (стр. 9), Објекат истраживања (стр. 10-23), Материјал и метод рада (стр. 23-27), Резултати истраживања (стр. 28-38), Резултати фитоценолошких проучавања (стр. 39-44), Дискусија (стр. 45-48), Заакључци (стр. 49-51), Литература (52-54). Наведена поглавља у мастер раду су логички укомпонована у целину, текст је илустрован са 9 слика и 10 табела. Списак коришћене литературе обухвата 56 библиографских јединица и 21 интернет адресом. На почетку рада се налази садржај, попис табела, попис слика и сажетак (апстракт) на српском и енглеском.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА МАСТЕР РАДА

У раду су приказани резултати проучавања особина киселог смеђег земљишта (дистрични камбисол) и дистричног хумусно-силикатног земљишта (ранкер) на територији две газдинске јединице: „Петинска река” и „Срндаљска река” на Великом Јастрепцу. Резултати морфолошких, физичких и хемијских особина су приказани табеларно и описно за сваки тип земљишта, које прати и опис саме вегетације поменутих подручја (уз помоћ фитоценолошких снимака), с обзиром на уску повезаност педологије и фитоценологије, односно велики утицај биљака на само земљиште. Истраживања земљишта су вршена у заједницама ацидофилних шума: букве са бекицом (*Luzulo-*

Fagetum moesiacaе Mišić & Popović (54) 1978); букве са маховинама (*Musco-Fagetum moesiacaе* B. Jovanović 1953) и букве са боровницом (*Vaccinio myrtilli-Fagetum moesiacaе* Fukarek 1969).

У поглављу „Увод“ кандидаткиња истиче значај специфичне биокологије букве као врсте дрвећа са највећим просторним и еколошким распрострањењем. Буква гради највећи број ценоколошких целина и формира највећи број типова шума, покривајући површину од око 660.400 ha, односно 29,4% обрасле површине Републике Србије. Широка висинска амплитуда, од испод 100 m (на Ђердапу и око Неготина), до 2.100 m на Проклетијама. На подручју планинског масива Јастербац шуме букве имају доминантно учешће. Такође, кандидаткиња у уводу наводи да је у раду дат приказ теренских и лабораторијских проучавања земљишта, у ацидофилним шумама букве, на подручју газдинских јединица: „Петинска река“ и „Срндаљска река“. Кандидаткиња наводи да су у раду дати резултати теренског истраживања за четири, и лабораторијског истраживања за три профила, од чега су два профила проучена на подручју ГЈ „Петинска река“, а два профила су отворена на подручју ГЈ „Срндаљска река“.

У поглављу „Објекат истраживања“, кандидаткиња је кроз шест подпоглавља даје приказ станишних карактеристика: Географски положај, Климатске карактеристике, Орографске и хидрографске карактеристике, Вегетацијске карактеристике, Геолошка подлога и земљишта у ацидофилним шумама букве. У подпоглављу „Географски положај“ дат је приказ координата планинског масива, подела масива на четири газдинске јединице, распон надморских висина у оквиру сваке газдинске јединице, границе и укупне површине газдинских јединица. У подпоглављу „Климатске карактеристике“, дат је приказ основних елемената климе: просечних годишњих температура, просечних годишња количина падавина, број дана са падавинама, просечна релативна влажност ваздуха, број мразних и ледених дана, број снежних дана и дана са градом. У подпоглављу „Орографске и хидрографске карактеристике“ кандидаткиња наводи да се нагиб терена креће у ширем интервалу од 5° – 40°, док је главна експозиција – североисточна. У подпоглављу „Вегетацијске карактеристике“, кандидаткиња даје приказ карактеристика заједница на подручју Великог Јастребца које припадају свези шума мезијске букве (*Fagion moesiacaе*, Jovanović 1976.). Посебан осврт даје кроз приказ подсвежа ацидофилних шума букве. У подпоглављу „Геолошка подлога“ кандидаткиња наводи да је геолошка подлога (матични супстрат) важан чинилац у процесу образовања самог земљишта и истиче да је подлога ове планине састављена је претежно од гранита и седиментних стена. Поред наведених стена појављују се лискуновити шкриљци и кристаласти шкриљци (гнајс, микашист, амфиболит), а филити су једни од најважнијих представника из формације метаморфних стена. У подпоглављу „Земљишта у ацидофилним шумама букве“, дат је приказ досадашњих проучавања земљишта у ацидофилним заједницама букве. На основу досадашњих истраживања на подручју Великог Јастребца, у ацидофилним шумама букве, издвојена су два подтипа киселог смеђег земљишта: типично и оподзољено; и дистрично хумусно – силикатно земљиште које се јавља у три варијетета: реголитично, колувијално и оподзољено.

У поглављу „Материјал и метод рада“, дипл. инж. Сара Крмановић наводи да су за проучавање земљишта коришћене стандардне теренске и лабораторијске методе. Кандидаткиња истиче да су теренска проучавања обухватила следеће фазе рада: избор места за копање педолошких профила, копање педолошких профила, одређивање броја профила по јединици површине, проучавање и опис услова средине на месту копања профила, морфогенетска проучавања и издвајање генетичких хоризоната и узимање узорака земљишта за лабораторијска проучавања. Лабораторијске анализе физичких и хемијских особина земљишта извршене су према стандардној

методологији одобреној од Српског друштва за проучавање земљишта. Од физичких особина уврђен је гранулометријски састав и садржај хигроскопне воде. Од хемијских особина одређене су: активна киселост, супституциона и хидролитичка киселост, садржај калцијум-карбоната, садржај хумуса, укупан азот и лакоприступачни калијум и фосфор. Израчунат је однос тотални капацитет адсорпције, степен засићености базама и однос C/N. Класификација земљишних јединица извршена је применом Класификације земљишта према Шкорић et al (1985).

Фитоценолошка проучавања ацидофилних заједница букве на подручју Великог Јастребца, извршена су према флористичко-еколошким принципима средњеевропско - медитеранске школе, чији је оснивач *Braun - Blanquet*.

У поглављу „**Резултати истраживања**“ кандидаткиња наводи да су проучавања земљишта извршена у ацидофилним заједницама шума букве на Великом Јастрепцу, на територији две газдинске јединице – „Петинска река“ и „Срндаљска река“. Локалитети на којима су извршена теренска истраживања налазе се на надморској висини која се креће између 480 m и 984 m. Истраживања су извршена у: заједници ацидофилне шуме букве са бекицом (*Luzulo-Fagetum moesiacaе* Mišić & Popović (54) 1978), заједници ацидофилне шуме букве са маховинама (*Musco-Fagetum moesiacaе* B. Jovanović 1953) и заједници ацидофилне шуме букве са боровницом (*Vaccinio myrtilli-Fagetum moesiacaе* Fukarek 1969). Резултати проучавања земљишта приказани су кроз два подпоглавља: Резултати морфолошких проучавања и Резултати физичких и хемијских особина земљишта. У подпоглављу „*Резултати морфолошких проучавања земљишта*“ дат је опис спољашње и унутрашње морфологија педолошких профила (1/2023, 2/2023, 3/2023 и 4/2024). У подпоглављу „*Резултати физичких и хемијских особина земљишта*“, дат је приказ лабораторијских анализа стандардних физичких и хемијских особина. Кандидаткиња коментарише добијене резултате и даје класификациону припадност проучених земљишних јединица. На подручју Великог Јастребца, у оквиру матер рада, проучена су два типа земљишта: хумусно – силикатно земљиште (ранкер) и кисело смеђе земљиште. У оквиру типа киселог смеђег земљишта издвојена су два подтипа: *типично и оподзољено*. Оподзољено кисело смеђе земљиште проучено је на два локалитета, педолошки профили 2/2023 и 4/2023, док је типични подтип проучен на једном локалитету (педолошки профил 3/2023). Хумусно силикатно земљиште, подтип дистрични (педолошки профил 1/2023), проучен је на једном локалитет

У поглављу „**Резултати фитоценолошких проучавања**“ дати су резултати проучавања вегетације који су приказани у виду фитоценолошких снимака и дефинисане су фитоценозе.

У поглављу „**Дискусија**“ кандидаткиња добијене резултате проучавања земљишта пореди са подацима из литературе и са самом масива Великог Јастребца. На подручју Великог Јастребца, у оквиру матер рада, проучена су два типа земљишта: хумусно – силикатно земљиште (ранкер) и кисело смеђе земљиште.

У поглављу „**Закључци**“ дипл. инж. Сара Крсмановић наводи да су у оквиру мастер рада проучена два типа земљишта: хумусно – силикатно земљиште (ранкер) и кисело смеђе земљиште. У оквиру типа киселог смеђег земљишта издвојена су два подтипа: типично и оподзољено. Оподзољено кисело смеђе земљиште проучено је на два локалитета, педолошки профили 2/2023 и 4/2023, док је типични подтип проучен на једном локалитету (педолошки профил 3/2023). Хумусно силикатно земљиште, подтип дистрични (педолошки профил 1/2023), проучен је на једном локалитету. Оподзољено кисело смеђе земљиште, на филиту проучено је у ацидофилној заједници

шуме букве са бекицом (*Luzulo-Fagetum moesiacaе* Mišić & Popović (54) 1978) и ацидофилној шуми букве са боровницом (*Vaccinio myrtilli - Fagetum moesiacaе* Fukarek 1969); хумусно-силикатно земљиште на филиту такође је проучено је у ацидофилној заједници шуме букве са бекицом (*Luzulo-Fagetum moesiacaе* Mišić & Popović (54) 1978); типично кисело смеђе земљиште на филиту проучено је у заједници ацидофилне шуме букве са маховинама (*Musco-Fagetum moesiacaе* В. Јовановић 1953).

У поглављу „Литература“ дат је списак коришћене литературе који обухвата 25 библиографских јединица.

VI ЗАКЉУЧЦИ

Мастер рада под насловом: **ЗЕМЉИШТА У АЦИДОФИЛНИМ ШУМАМА БУКВЕ НА ВЕЛИКОМ ЈАСТРЕПЦУ**, је урађен у складу са поднетом и одобреном пријавом. Кандидаткиња је кроз теренска и лабораторијска проучавања усвојила методологију на којој се заснивају педолошка проучавања. Резултати истраживања имају научни и практични значај. Рад је написан јасним стилем, поглавља у мастер раду су логички укомпонована у целину. Приказани резултати теренских педолошких проучавања и резултати лабораторијских испитивања физичких и хемијских особина земљишта доказују да је рад оригиналан.

Имајући у виду наведено, Комисија сматра да мастер рад дипл. инж. Саре Крсмановић под насловом: **ЗЕМЉИШТА У АЦИДОФИЛНИМ ШУМАМА БУКВЕ НА ВЕЛИКОМ ЈАСТРЕПЦУ** садржи све битне елементе за рад оваквог типа и карактера и да се може прихватити.

VII КОНАЧНА ОЦЕНА МАСТЕР РАДА:

Мастер рад под насловом: **ЗЕМЉИШТА У АЦИДОФИЛНИМ ШУМАМА БУКВЕ НА ВЕЛИКОМ ЈАСТРЕПЦУ** написан је у складу са насловом рада и темом истраживања и садржи све битне елементе који треба да садржи рад овакве категорије.

Комисија сматра да мастер рад кандидата дипл. инж. Саре Крсмановић нема недостатака који би утицали на коначну оцену рада.

VIII ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене мастер рада, комисија предлаже: **Да се мастер рад прихвати, а кандидату дипл. инж. Сари Крсмановић, после увида јавности одобри јавна одбрана.**

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ:

др Оливера Кошанин, редовни професор, ментор
Универзитета у Београду-Шумарског факултета

др Рајко Милошевић, редовни професор
Универзитета у Београду-Шумарског факултета

др Маријана Новаковић, ванредни професор
Универзитета у Београду-Шумарског факултета